

Izbija vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravnški prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXVI Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1917. CHICAGO 23, ILL., PETEK, 15. DECEMBRA (DEC. 15), 1944 Subscription \$6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 245 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Ameriške čete obnovile ofenzivo na vsej dolgi zapadni fronti

Budimpešta se ruši pod udarci ruskih sil. Berlin poroča, da je tretjina ogrskega mesta v razvalinah. Prodiranje sovjetskih armad ograža nemške sile v Slovačiji. Nacijske čete beže iz krajev ob avstrijski meji v Nemčijo.—Oddelki prve ameriške armade v novi ofenzivi na fronti ob reki Roer, tretja armada pa naskakuje utrdbe Siegfriedove linije pri Saarlauternu.—Topniški izstrelki potopili tri japonske transporte v zalivu Ormocu

PARIZ, 14. dec.—Ameriške čete so okupirale vse ozemlje na 15 milj dolgi fronti ob zapadnem bregu reke Roer in naskakujejo zapadna predmestja Durena, strateškega mesta pred kolinsko planjavo.

Sedma ameriška armada je prodrla do reke Rene na severu in je oddaljena samo štiri milje od nemške meje.

Ofenziva proti nemški oboroženi sili se je obnovila na vsej dolgi fronti ob Švico do holandske meje. Vse izgleda, da se je začel nemški odpor krhati v raznih sektorjih, kljub temu pa je prodiranje zavezniških sil počasno.

Stockholm, Švedska, 14. dec.—Četrtri Budimpešte, glavnega ogrskega mesta, se rušijo pod udarci ruskih sil. Radio Berlin je naznanil, "da bo Budimpešta popolnoma razdejana, preden jo bodo Rusi zasedli."

Radio Berlin je prej priznal, da je tretjina Budimpešte že uničena. Ruski letalci neprestano mečejo bombe na mesto, doim topniški oddelki bruhajo izstrelke. Bombe in izstrelki so porušili mostove na reki Donavi in veliko število poslopj. Dopisniki nemških listov poročajo, da je Budimpešta goreči pekel, v katerem se nahaja pol milijona civilistov.

Ruske bombe in šrapneli so razdejali vodovod, električne centrale in plinarne v Budimpešti. Mesto je brez elektrike, plina in vode. Gašenje požarov, ki divjajo v vseh predelih, ni mogoče, ker ni vode. Vest pravi, da se plameni nad glavnim ogrskim mestom vidijo 50 milj daleč.

"Žalostno delo popolnega uničenja se mora nadaljevati," je rekel nacijski državni minister Verkuti v svojem govoru po radiu. "Proč z jokom in solzami! Nobena hiša v Budimpešti ne sme ostati Rusom!"

Napadalni oddelki kvizlinške grupe premijera Ferenc Szalasia pomagajo nemškim silam pri uničevanju Budimpešte, o kateri je šel glas, da je bila eno najlepših mest v Evropi.

London, 14. dec.—Oklopne kolone ruske armade so porušile nemške utrdbe na severovzhodni strani Budimpešte, poročila Moskva. Nove ruske sile se vadijo proti mestu z dveh strani. Te so okupirale Kisalag in Isaszeg, železniški križišči, deset milj vzhodno od Budimpešte.

Moskva omenja ljut topniški dvojni pri Ujpeštu, predmestju Budimpešte. Ruski topniški izstrelki in bombe so razdejale nemško letališče pri Budaorsu v bližini železniške proge, ki vodi iz Budimpešte v Avstrijo. Sovjetske sile so zasedle nadaljnjih sedem naselbin na severovzhodni strani Budimpešte.

Prodiranje ruskih armad ograža nemške sile v vzhodni Slovačiji in Bratislavi, glavnem mestu. Del te sile je že obkrožen in v nevarnosti uničenja. Rusi so zasedli dvanajst krajev, med temi Košice, nemško trdnjavo v Slovačiji. Rdeča zvezda, glasilo ruskih armad, poroča, da nacijske čete beže iz krajev ob avstrijski meji v Nemčijo.

PARIZ, 14. dec.—Oddelki prve ameriške armade, katere poveljnik je general Hodges, so prodrli v novi ofenzivi dve milj

daleč v smeri Durena in Monshauja, nemškima trdnjavama ob reki Roer. Uradni komunikacijski pravi, da so zasedli dolg pas ozemlja na južni strani Durena.

Druge slike prve armade so zrodile odpor Nemcem na ozemlju, ki leži dve milj zapadno od reke Roer, in zasedle Lammerdorf, Rotgen, Rollesbroich, Bickerath in Simmerath. Nemci še drže kos ozemlja pri Schopenhovu, šest milj severozapadno od Durena.

Tretja ameriška armada na naskakuje utrdbe Siegfriedove linije pri Saarlauternu. Oklopne in pehotne enote so prekoračile reko Blies v dveh krajih v prodiranju proti Saarbruckenu, industrijskemu centru in glavnemu mestu Saarske kotline. To je tudi tarča topniškega bombardiranja.

Štiri ameriške armade so od začetka ofenzive na zapadni fronti ujele 78.880 Nemcev. Število vojnih ujetnikov od zavezniške invazije Normandije je naraslo na 785.000.

Loyte, Filipini, 14. dec.—General Douglas MacArthur poroča, da so izstrelki iz ameriških topniških baterij na obrežju potopili tri japonske transporte, štiri pa poškodovali v zalivu Ormocu. Več sto japonskih vojakov je utonilo.

Čete sedme ameriške divizije, ki so okupirale Ormoc, mornarično bazo, čistijo ozemlje, kjer so zbrani zadnji ostanki japonske sile. Neznatno število japonskih vojakov je pobegnilo v hribe na severovzhodni konici otoka.

Ameriški letalci so ponovno metali bombe na Manilo, glavno mesto Filipinskih otokov, ki so porušile več vojaških objektov in zanetile požare.

Civilisti beže iz japonskih mest

Velika bojazen pred bombnimi napadi

Washington, D. C., 14. dec.—Japonska radijska poročila omenjajo beg civilistov iz Tokija in drugih mest iz bojazni pred ameriški bombnimi napadi. Slična poročila je objavila tudi berlinska radiopostaja.

Poročila naglašajo kritično situacijo v japonskih mestih. Storitveni so bili koraki, da se zniža nevarnost požarov, povzročениh v bombnih napadih.

Nemška časniška agentura Transocean je citirala vesti iz japonskih listov, da bo nadaljnjih 20.000 civilistov zapustilo Tokio danes. To grupo tvorijo stari ljudje, ženske in otroci. Delavci, uposleni v vojnih industrijah, ne smejo zapustiti japonskih mest brez dovoljenja avtoritet.

Trideset obehin po izgredih v Kolinu

Bern, Švica, 14. dec.—Dopisnik lista Schaffhouse Arbeiter Zeitung poroča, da je bilo trideset Nemcev, ki so se udeležili izgredov v Kolinu, obesnih na glavnem trgu. Šest uradnikov nacijske organizacije je bilo linčanih v izgredih. Obsodbo je izrekli sodišče za zaščito države.

Himmler končal spor z generali

Mirni odnošaji med armado in nacijsko stranko

London, 14. dec.—Poročila trdijo, da je bil dosežen kompromis med Heinrichom Himmlerjem, načelnikom Gestapa in nemške notranje sile, in generali glede končanja spora. Ta je postavil podlago mirnim odnošajem med nacijsko stranko in generali. Odnosaji so bili napeti od revolte generalov 20. julija tega leta, ko se je atentat na Hitlerja ponesrečil.

Himmler je baje pridobil generale za združitev z nacijsko stranko. Več nemških vojaških častnikov je sprejelo pozicije v nacijski elitni gardi. Med temi je general Kurt Student, ki je bil poveljnik nemških čet, ki so invadirale Kreta, grški otok, v juniju l. 1941. On je zdaj poveljnik nemških sil na ozemlju ob Reni in v holandskem sektorju zapadne fronte.

Med koncesijami, katere je Himmler dal armadi, je zagotovilo, da vojaški častniki, ki so bili obdolženi sodelovanja z zavrotniki, ne bodo kaznovani. Med temi je general Adolf Sinziger, bivši poveljnik nemške vojaške posadke na Dunaju. On je bil izpuščen iz ječe, v kateri je prebil več mesecev.

Himmler je dal tudi zagotovilo, da bo skušal preprečiti Hitlerjevo intervencijo v vodstvo vojaških operacij. On je tudi obljubil, da bo držal roke proč od odločitev generalov v zadevah strategije in vojaške taktike.

Raczkiewicz imenoval tri ministre

Politične stranke dobile predstavništvo

London, 14. dec.—Vladislav Raczkiewicz, predsednik poljske republike, je imenoval tri ministre in pomožnega premijera znotraj Poljske, dočim se je ubežna vlada istočasno obrnila na voditelje podtalnega gibanja v domovini z apelom, naj ji dajo navodila glede izvajanja smernic, ki naj bi podprle njeno majajočo se strukturo.

Naznanilo pravi, da pomožni premijer in trije ministri, katerih imena niso bila razkrita iz varnostnih razlogov, že izvršujejo svoje dolžnosti. Vsi so voditelji podtalnega gibanja na Poljskem. Pseudonimi teh so "Sobolewski", "Opolski", "Wal-kowicz" in "Traugott". Sobolewski je bil reprezentant prejšnjega poljskega režima premijerja Mikolajczyka na Poljskem. Novi ministri so predstavniki treh političnih strank narodne enotnosti—kmečke, socialistične in nacionalistične. Pomožni premijer je član krščanske delavske stranke.

Diplomatični krogi v Londonu pričakujejo, da bo Rusija kmalu priznala poljski narodni svet, čigar sedež je v Lublinu, kot začasno poljsko vlado.

PARIZ, 14. dec.—Tu krožijo govorice, da pakt vzajemne vojaške pomoči, katerega je sklenil general Charles de Gaulle s sovjetsko Rusijo, ko se je mudil v Moskvi, določa med drugim, da Francija prizna poljski narodni svet v Lublinu kot začasno vlado.

BEVIN ZAGOVARJA INTERVENCIJO V GRČIJI

Laski preprečil amandiranje resolucije

LEVICARJI V OFENZIVI V ATENAH

London, 14. dec.—Ernest Bevin, delavski minister v Churchillovi vladi, je na konferenci delavske stranke zagovarjal britsko vojaško intervencijo v Grčiji in izsilil sprejetje resolucije, ki sicer izraža obžalovanje nad "tragično situacijo" v Grčiji, ne obsoja pa intervencije. Govorec v imenu laboritov, ki so člani vojnega kabineta, je dejal:

"Odločitev ni bila Churchillova, temveč vseh članov kabineta. S tovariši laboriti sem imel diskuzije in sem odgovoren za odločitev."

Kot razlog je Bevin omenil potrebo stabilizacije Balkana, "penečega kotla, ki ustvarja nevarnost zapleta veseli glede ravnotežja moči in ograža položaj Velike Britanije v vzhodnem Sredozemlju." On je obdolžil grške odporne grupe, da niso držale dane besede, kar je Churchill pričakoval. Bevin je dalje rekel, da so grški gerilci napadli britske čete in s tem izkazali konflikt.

Delegati so pozorno poslušali Bevinu, toda ploskanja so bili deležni govorniki, ki so obsojali resolucijo in vojaško intervencijo v Grčiji. Amandiranje resolucije je preprečil profesor Harold Laski, ki je izjavil, da bi bili morali laboriti obsoditi akcijo vlade in v večjem obsegu vplivati na one, ki narekujejo smernice. Toriji naj bi sami vršili svoje grdo delo. Resolucija je bila vseeno sprejeta z 2.455.000 glasovi proti 137.000 glasovom. Konferenca je s tem dala razumeti, da čas za izstop laboritov iz vlade še ni dozorel.

Atene, Grčija, 14. dec.—Oborožene sile grške fronte za narodno osvoboditev so še vedno v ofenzivi za posest glavnega mesta, kar dokazuje, da konflikt še ne bo izravnani. Poročilo pravi, da so te sile položile protipogoje poveljstvu britskih čet glede sklenitve premirja.

Grške levičarske sile se zdaj pripravljajo za napad na barake, katere je prej držala pehotna grške redne armade, sedaj pa so glavni stan poveljstva britskih čet. Nekaj barak so te sile že zasedle. Britska bojna letala so večerj metala bombe na topniške enote grških levičarjev v predmestju Colonosu, ki so bruhale izstrelke na Atene.

V Atenah se je včeraj vrnil general Plastiras, ki je pomagal pri strmoglavljenju grške monarhije v revoluciji l. 122. On je živel več let v izgnanstvu na francoski Rivijeri. Pričuje se, da se bo pridružil levičarjem v borbi proti četam redne grške armade in britskim silam, ki vzdržujejo sedanjo grško vlado na krmilu.

Angleške izgube v Grčiji in na Kreti

London, 14. dec.—Zunanji minister Anthony Eden je informiral parlament, da so operacije v Grčiji in na Kreti proti nemški in italijanski sili zahtevale izgubo 49.600 mož, večino teh l. 1941. Velika Britanija je izgubila skoro 500 bojnih letal in parnike ter ladje s skupno tonazno 120.000 ton. Pet angleških križark, trinajst rušilcev in dvanajst garnikov je bilo potopljenih in poškodovanih v operacijah.

PARIZ, 14. okt.—Raymond Patetot, časnikarski magnat in bivši minister, je bil aretiran na obtožbo sodelovanja z Nemci v času okupacije, se glasi naznanilo. On bo postavljen pred ljudsko sodišče, ki bo izreklo kaznen.

Domače vesti

Nov grob v Kansasu

Mineral, Kans.—Dne 11. nov. je po dolgem bolehanju umrl Martin Oberžan, član društva 19 SNPJ, star 76 let in rojen v Gabrjah pri Celju na Štajerskem. Pred več leti, ko je bil še dobrega zdravja, je bil pokojni Oberžan zelo aktiven na društvenem polju, večkrat delegat na konvencijah in tudi v glavnem odboru. Zapušča odrasle sinove.

Rojenice

Eveleth, Minn.—Pri družini Joe Peritz so se ustavile vile rojenice in pustile hčerko, ki je že postala članica društva 130 SNPJ, kakor sta tudi oče in mati.

Iz Clevelanda

Cleveland.—Družina Anton Zallnick je bila obveščena od vojne oblasti, da je bil 20. nov. v Nemčiji ranjen njen sin Pvt. Joseph T. Zallnick, ki se zdravi v bolnišnici v Angliji.—Po kratki bolezni je v pondeljek umrla Rose Jurešič, rodom Hrčavca in stara 80 let. Zapušča poročeno hčer, sina, vnuke in vnučkinje ter nečakinjo.

Nov grob na zapadu

Rock Springs, Wyo.—Dne 6. dec. je tukaj umrl Frank Potočnik, star 82 let, član društva 10 SNPJ. Rojen je bil v vasi Traita nad Škofjo Loko in v Ameriki 39 let. Zapušča dva sinova, tri hčere, dva brata v Clevelandu in dva v stari domovini. Bolan je bil tri leta.

Nov grob v W. Va.

Everettsville, W. Va.—Tukaj je 9. dec. umrl Viktor Radetič, star 51 let, član društva 569 SNPJ in doma iz hrvatske Istrije. Zapušča dve hčeri in ženo.

Britski vpliv pada na kontinentu

Parlament, tisk in javnost alarmirani

London, 14. dec.—Pred dvema tednoma so milijoni ljudi še občudovali prispevke Velike Britanije k zmagi zavezniškega orožja, zdaj pa se kažejo znamenja padca njenega vpliva in prestaja na evropskem kontinentu. To dejstvo priznavajo vodilni listi, parlament in javnost.

Mnenje prevladuje, da je premier Churchill odgovoren za padanje britskega vpliva zaradi svoje politike napram Belgiji, Italiji in Grčiji. Times, New Statesman in drugi londonski listi so se pridružili onim, ki kritizirajo britsko vojaško intervencijo v prilog vladama v Grčiji in Belgiji, ki nimata zaslonbe pri ljudstvu.

Churchill je zavzel stališče, da Belgija spada v okvir vpliva Velike Britanije. To je tudi stališče Huberta Pierlota, predsednika belgijske vlade, ki ima oporo britskih bajonetov v krizi. Toriji so s Churchillom. Kakor on, tako so se tudi oni izrekli za razorožitev belgijskih grup, ki so vodile borbo proti nemški okupacijski sili. Člani teh grup so zdaj označeni za prekucuhe in komuniste.

Očitno je, da hoče Churchill držati Grčijo pod vplivom Velike Britanije. On igra staro igro, katero pa bo najbrže izgubil. Jugoslavija, Rumunija in Bolgarija se naslanjajo na sovjetsko Rusijo. Edino Grčija naj bi ostala opora Velike Britanije na Balkanu. Grčija naj bi bila vez med Veliko Britanijo in njenim imperijem v Indiji in afriškimi kolonijami.

Bivši francoski minister aretiran

PARIZ, 14. okt.—Raymond Patetot, časnikarski magnat in bivši minister, je bil aretiran na obtožbo sodelovanja z Nemci v času okupacije, se glasi naznanilo. On bo postavljen pred ljudsko sodišče, ki bo izreklo kaznen.

Unije CIO podprle stavkarje

Kompanija se uprla odloku vladnega odbora

Detroit, Mich., 14. dec.—Unije Kongresa industrijskih organizacij so zagotovile vso moralno in finančno podporo delavcem, ki so zastavkali v tukajšnjih trgovinah Montgomery & Ward Co. Zagotovilo so dale, čeprav je nedavna konvencija CIO v Chicagu zaključila, da bodo unije CIO držale obljubo, da ne bodo vodile stavk, dokler traja vojna.

Stavkarji so člani unije Mail Order & Warehouse Employees. Konflikt je izzvala kompanija, ko je naznanila, da se ne bo pokorila odloku vojnega delavskega odbora, da mora podpisati pogodbo s provizijo o unijski delavci.

Možnost je, da se bo stavka razširila na trgovine te kompanije v Chicagu in drugih mestih. Uradniki čikaške unije so sklicali sejo, na kateri bo razprava glede oklica stavke.

August Scholle, direktor unij CIO v Michiganu, je dejal, da je stavka protest proti kompaniji, ker se je postavila po robu vojnemu delavskemu odboru in ker izziva tudi druge federalne avtoritete.

Amerika naj stopi na prste Stalinu

Poljska delegacija obiskala državni department

Washington, D. C., 14. dec.—Reprezentante poljskih podpornih in cerkvenih organizacij iz osmih vzhodnih držav so apelirali na ameriško vlado, naj stopi na prste maršalu Stalinu, "ki postavlja svoje privržence na važna mesta v osvobodjenih evropskih državah, da s podporo demokraciji doseže ono, kar ni mogel doseči, ko se je zvezal s Hitlerjem."

Načelnik delegacije, ki je obiskala državni department in več senatorjev ter kongresnikov, je Joseph Kaszubowski iz Buffala, N. Y. On je apeliral za pomoč Poljski in zahteval, naj Amerika pritiska na Rusijo, da se bo slednja držala načel Atlantskega čarterja.

Kaszubowski je potem informiral časnikarje, da njegova grupa ni dobila nobenega zagotovila od državnega departmenta. Rekel je tudi, da se oni, ki mislijo, da se rdeča revolucija lahko ustavi z določitvijo sfer vpliva, silno motijo. Če bodo Poljska, Estonija, Litva, Letonija, Rumunija, Bolgarija, Jugoslavija in druge države prišle pod vpliv komunizma, se ne more pričakovati, da se mu bodo izognile druge evropske države.

Dunaj naj se razglasi za odprto mesto

Rim, 14. dec.—Tu trdijo, da se papež Pij trudi v naporih, da se Dunaj razglasi za odprto mesto. V Vatikanu namreč prevladuje bojazen, da bo Dunaj kmalu okupiran po ruskih silah. Poročilo pravi, da je papežev nuncij Cesare Orsenigo na Dunaju dobil zadevna navodila od Vatikana.

Angleški delavci obsojajo intervencijo v Grčiji

London, 14. okt.—Angleški delavci so ostro obsodili britsko vojaško intervencijo v Grčiji v prilog sedanji vladi, katere predsednik je George Papan-dreou. Voditelji 150.000 delavcev, ki delajo v ladjedelnicah, so zapretili z oklicem stavke v znak protesta proti intervenciji.

POLJSKI SVET BO FORMIRAL ZAČASNO VLADO

Berut napovedal razdelitev veleposestev

KLIKA V LONDONU SOVRAZI SOVJETE

Moskva, 14. dec.—Boleslav Berut, predsednik poljskega narodnega sveta, je napovedal formiranje nove poljske začasne vlade po novem letu in da bo ta razdelila veleposestva in s tem zadostila zahtevi 8.000.000 razlaščenih kmetov. Formiranje vlade bo glayna zadeva pred 120 člani narodnega sveta, ki se bodo sestali na svoji seji.

"Zdaj zbiramo sile za novo ofenzivo na Poljskem," je rekel Berut. "Rdeči armadi bodo pomagale v tej ofenzivi poljske čete, zlasti one prve poljske armade, ki imajo izkušnje iz bitk, katerih so se udeležile pod poveljstvom generala Berlinga. Upam, da bo zapadna Poljska kmalu osvobodjena."

Na vprašanje časnikarjev, ali je možno, da bi Poljaki, člani ubežne vlade v Londonu, obnovili odnošaje s sovjetsko Rusijo, ki so bili pretrgani preteklo leto, je Berut odgovoril:

"Člani te vlade sovražijo Sovjetsko unijo, ker reprezentirajo poljske veleposestnike in plemstvo. Vladislav Raczkiewicz bazira svojo avtoriteto kot predsednik na ustavi iz l. 1935, na kateri je bila osnovana diktatura. To plemstvo je nekaj posestvovala ogromna posestva v Ukrajini, Beli Rusiji in Litvi. Razumljivo je, da jih hoče spet dobiti in iz tega razloga bo stalno intrigriralo proti sovjetski Rusiji."

Na drugo vprašanje, ali bi bil Stanislav Mikolajczyk, ki je nedavno resigniral kot predsednik ubežne vlade, dobrodošel na Poljskem pod predvidevano poljsko začasno vlado, je Berut odgovoril:

"Vse zavisi od njega samega. Z njim sem se dvakrat sestal v Moskvi. On me je večkrat zagotovil, da se strinja s politiko in delom poljskega narodnega sveta, zaeno pa je naglasil, da ne more zavreči ustave iz leta 1935 zaradi obligacij, ki so mu bile vsiljene. On se je strinjal tudi z načrtom, da se veleposestva razdele takoj, ne šele po zaključenju vojne."

Francoski gestapovci obojeni v smrt

PARIZ, 14. dec.—Devet članov francoske organizacije, ki je bila znana pod imenom Gestapo v času nemške okupacije Francije, je bilo obojenih v smrt. Na obravnavi pred ljudskim sodiščem so bili spoznani za krive sodelovanja s sovražnikom. Ovjali so francoske državljane nemškim vojaškim avtoritetam. Dvajset drugih obtožencev je bilo obojenih v doamrtno ječo.

Armour imenovan za poslanika v Španiji

Washington, D. C., 14. dec.—Norman Armour je bil imenovan za ameriškega poslanika v Španiji. Predsednik Roosevelt je predložil nominacijo senatu v potrditev. Armour bo nasledil kot poslanik dr. Carlona J. Hayesa, ki je bil v zadnjih mesecih večkrat kritiziran. Kritiki so mu očitali, da je preveč naklonjen diktatorju Francu.

Kaisek in komunisti se ne morejo sporazumeti

Cungking, Kitajska, 14. dec.—Besednik kitajske vlade je izjavil, da še ni prišlo do sporazuma med generalom Kaisekom in voditelji komunistov. Nastale so nove poteškoče v pogajanjih, ki se vrše v Cungkingu. Besednik ni razkril značaja poteškoč.

GLASLOVI iz nasebin

POROČILO ZASTOPNIKA

Hermine, Pa.—Zavedam se dobro, da je sedaj omejen prostor v Prosveti za dopisnike, kajti teh je veliko zadnje čase, ki poročajo o zbiranju obleke, denarja in o raznih akcijah, ki jih vrše naši rojaki, ki jih v sestre in sestre v stari domovini. In tako včasih vzame precej časa preden pridejo moja poročila na vrsto. Nekaj mojih dopisov pa so v uredništvu tudi precej opili.

Toda dopisi so velike važnosti za Prosveto. Ljudje radi čitajo poročila iz raznih nasebin in se tako seznanijo z življenjem, razmerami in aktivnostmi naših rojakov, ki žive v vseh krajih Združenih držav. Z dopisi vršimo tudi imenitno agitacijo za našo jedoto. O tem sem se prepiral že mnogokrat v teku mojega 12-letnega potovanja in agitacije za Prosveto in jedoto.

Sedaj pa k poročilu. Meseca novembra sem zelo malo potoval. Temu je vzrok, ker sem bil zaposlen z zbiranjem obleke in imel tudi druge zadreke. Kakor sem že pred kratkim poročal, smo zbrali in odposlali 8.100 funtov obleke ter \$300,75 v gotovini. Vse skupaj smo odposlali reliefnemu odboru v New York. Denar smo kolektali samo v treh nasebinah. Upam, da nam bodo ostale sledile in zbrake čim več skupaj še pred koncem kampanje za naše reveže v stari domovini.

Ko sem nekega dne šel v Pittsburgh po vreče za obleke, sem se spotoma podal v Moon Run in dobil nekaj naročin na Prosveto, tako sem vsaj kril vozne stroške. Rojakinja Možina je ponovila Prosveto in Proletarca za stanovanja Petroviča. Kupila je tudi Kernov slovenc. Ponovila sta Prosveto tudi stari Pestotnik in Mike Resnik. Joe Dolenc pa je obnovil naročnin na Proletarca. Ker se mi je mudilo, sem se kmalu napotil proti domu.

Ko sem šel v Yukon organizirati kampanjo za zbiranje obleke, sem spotoma dobil naročnin od mrs. Rupnik ter mrs. Kosec. Rojakinja Rupnik je sama od sebe dala \$5, in sicer \$2 za SANS in \$3 za pomožno akcijo. Ko sem ljudi nagovarjal, da podarijo obleke za naše drage v stari domovini, sem prišel v hišo žalosti. Umril je brat Jelovčan, kateri je bil zelo naprednega mišljenja in vsakokrat, ko sem prišel okrog za Proletarca, Prosveto ali prodajal kakšno drugo knjigo, je vselej kupil, ne da bi se izgovarjal. Mati je bila hudo žalostna in tarnala je, kdo ji bo sedaj čital Prosveto. Tako sem zopet izgubil enega mojih dobrih odjemalcev. Star je bil 77 let in član št. 117 SNPJ.

Ker ravno pišem o smrti, naj zapišem še nekaj besed v spomin Anni Vidmar iz Cliff Mina. V Prosveti sem čital, da jo je ugrabila neizprosna smrt. Ona je morala delati težko od svoje rane mladosti in v starem kraju je bila radi revščine izpostavljena vsake vrste nadlogam. Tudi v tej deželi ji ni bilo s cvetličami poslano in zadela jo je bolezen, kateri je končno povzročila njeno smrt. Ko sem jo zadnjikrat obiskal v bolnišnici, se je zelo jokala pred mojo kajti

vedela je, da ne bo dolgo. Tudi ona je bila naprednega mišljenja in rada čitala Prosveto in Proletarca. Družini izrekam moje globoko sožalje.

Zadnje čase sem se oglašil v sledečih nasebinah: Strabane, Meadowlands, Washington, Ambridge in Aliquippa. V Strabanu so ponovili Proletarca naprednjak Jože Bostjančič, Vinco Peternel, John Kocjan, rojakinja Novak pa je kupila Kernov slovenc. V bližini, na domu Louisa Britza, je ponovil Prosveto John Zakelj. V Strabanu zmirom nekaj naredim, ter tako dobim korajžo za nadaljevanje mojega potovanja. V tej nasebini so mi tudi povedali, da so zbrali \$1050 za naše brate in sestre vršimo tudi imenitno agitacijo za našo jedoto. O tem sem se prepiral že mnogokrat v teku mojega 12-letnega potovanja in agitacije za Prosveto in jedoto.

V Meadowlandsu je ponovil Prosveto in Proletarca M. Bajc, nova naročnica pa je Kathy Bajc. Tone Premrov, stara korenina, pa je ponovil Proletarca. Obiskal sem tudi Mary Bratosh (bivša mrs. Gruden), kateri je prišla zopet na svoj star dom. Bilo ji je zelo hudo, da ni mogla živeti s svojim drugim možem več kot 14 mesecev in še v tem času je bil bolan. Njen mož je podlegel raku. Bila mu je v veliko tolažbo in mu zvesto stregla, zato je ni pozabil v oporoiki.

Obiskal sem tudi Andyja Martinciča. Njegova žena mi je povedala, da je njen sin major in se nahaja nekje na južnem Pacifiku. Nadalje je dejala, da se lepo zahvaljuje Ludviku Medvedku iz Clevelanda, ki je svetoval njenemu možu, na kakšen način naj postopa, da bo dobil bolniško podpora. Ravnal se je po njegovem nasvetu in dobil ponovno podporo za zlomljeni roko. Andrej sedaj zopet dela, toda še vedno z veliko težavo.

Kakor po navadi, sem tudi sedaj prenočeval v Washingtonu pri Jamesu Samcu, ki ima štiri sinove v službi Strica Sama. Zjutraj sem obiskal družino Lestana, toda ni bil še nihče pokonci. Pri Samcu so mi povedali, da je Lestan zelo bolan, zato jih nisem budil tako rano zjutraj.

V Ambridgeju sem našel mrs. Jeran zelo bolno; komaj da je ostala in ponovila Prosveto. Prosveto so tudi ponovili rojakinja Gasperič, Rosenberger in Jos. Sumrak. Tudi zadnji ima dva sina v vojni. Moj stari prijatelj Tone Rosenberger je ponovil Proletarca in dal tudi \$1 v njegov tiskovni fond. Ponovila je Prosveto rojakinja Gorup. Tudi ona je bolehnna, čemur se ni čuditi, kajti biti neprestano na nogah v trgovini ni prijetno. Tudi njena mati mrs. Ogulin je bolna. Na Sheffield rd. so ponovili Prosveto Derlingovi, Rupnikovi in rojakinja Smrekar. Slišal sem, da je rojak Lampič kupil hišo v tej okolici. Hotel sem ga obiskati, pa nisem našel nikogar doma. Prenočil pa sem pri rojaku Antončiču. Andrej je moral kmalu spat radi zgodnjega dela. In ker dela pri razbeljenem železu, je potrebno, da se dobro odpočije predno gre na delo. Njegova žena je zmirom

korajžna in sem se dolgo časa pogovarjal z njo in hčerami.

Drugo jutro sem obiskal še staro korenino Geo. Smrekarja, kateri tudi ni pri najboljšem zdravju. Dejal mi je, naj jaz prinesem na Sheffield rd. koledarje, kajti on jih je naročil samo za W. Aliquippa. Tam so mi tudi povedali, kakor sem že poročal v prejšnjem poročilu, da so zbrali 1600 funtov obleke in precej denarnih prispevkov.

Ne vem, ali sem že poročal ali ne, da je dal Joe Juvan petak v sklad tristoletih Proletarčevih prijateljev in ponovil naročnin na Proletarca ob priliki, ko sem kolektal obleke za reveže v stari domovini.

Anton Zornik.

USPEŠNA PRIREDBA ISTRANOV

So. Chicago, Ill.—Dne 18. novembra so Istrani iz So. Chicaga priredili zabavo, katere čisti dobiček je bil odposlan za trpeče Jugoslovane. Udeležba je bila lepa in dobiček zadovoljiv, kakor je bilo že poročano v Prosveti z dne 6. decembra. Skozi SANS smo poslali Vojnemu reliefu Amerikancev jugoslovanskega porekla \$1000.

Darovali so sledeči: po \$25: kongresnik William A. Rowan in Mike Stanbuljić; po \$20: Joseph Pelozo, Joseph Kosich, Martin Poropat, John Pelozo in Jacob Brljavac; po \$15: Joseph Poropat, Peter Kos.

Po \$10: John Zatkovic, Carl Božič, Joseph Drascic, John Poropat, Frank Zgomba, Emil Pacini, John Valetic, Robert Mikac, Mike Zatkovic, John Kosich, Sam Bubnic, John in Mary Pelozo, John Pelozo; po \$7: Anton Florian in Zaro Peck.

Po \$5: John Briski, Steve Malnaric, John Grenko, Matt Kapovich in žena, John Ivancic, Mike Svorcina, Anthony Martini, Mike Stepanic, John Krilic, Peter Krilic, John Musa, John Stropin, George Gugic, Anton Staric, Mike Brljavac in žena, mrs. Hardel, Tony Baresic in žena, George Bozic, Anthony Juracic, Roy Poropat, Anton Fabian, Dan in Agnes Zoric, Marko Cerneba, William Kompare, Joseph Bozic, John Barry in žena, George Panich, Joseph Korčič, Anton Svetlečić; Joseph Zlatic \$4; Dane Borcic \$3,50.

Po \$3: Anton in Mary Pelozo, Mirko Kuhel in žena in John Bozic; neimenovan \$2,50.

Po \$2: Buda Funduck, Stanley Malnaric, mrs. B. Stimac, Mike Srebot, J. Rasin, John Bajuk, John Watson, Mike Pavich, Marion Saric, John Crnic, William Krnjic, Vladislav Saric, Edward Kete ml., Louis Mender, George Krilic, Mijo Krstičević, Frank Andolssek, Matt Ribaric, Jerma Pelozo, Joseph Puzel in žena.

Po \$1: Olga Kos, Hugo Dreher, John Stibernik, Charlie Virant, John Kosin, Frances Jenko, Mary Benkovic, Frank Zihlerle, M. Srebot, mrs. Basetich, Robert Vasselburg, Joseph Medanich in žena, John Dehery, M. Starcevic, Mary Lemo, Charles Knes, Pauline Knes, Bukestof, Sam Milin, Peter Rosb, Steve Bradicic, mrs. Dunna Saric, Jack Sanbunjak, John Zabkar, John Radosevic, mrs. Barry, John Barry, Mary Jones, Sam Alkovich, E. Schaffer, Brezovec in žena, Mary Borich, M. Propat, mrs. Medel in John Poropat.

Po 50c: E. J. Borowman in Leo; po 35c: Peboda Lepic, H. Segic; po 25c: neimenovan, neimenovan.

Jacob Brljavac, tajnik.

PRISPEVKI ZA

JUGOSLOVANSKI RELIF

W. Aliquippa, Pa.—Skozi SANSovo podružnica št. 12 je bilo nabranih \$400 za War Relief Fund of Americans of South Slavic Descent. V imenu jugoslovanskih revežev se vsem darovalcem najlepše zahvaljujem!

Prispevali so sledeči: samostojno društvo Sokol \$100, J. Yaklich 50; po \$25: L. Gerzel, F. Ovca in J. Bizyak; P. Rahne \$20; po \$10: A. Fatur in S. Ogrizek. Po \$5: T. Borich, B. Kamnikar, F. Strubel st., J. Ranics, M. Fatur, G. Smrekar, F. Simoncic, A. Antoncic, F. Derglin, J. Smrekar, B. Yerant, A. Groznik, J. Lampich, J. Hribar, F. Dornik, J. Steklasa, T. Yakich, Mrs. Hribar nabrala pri sosedih \$3,50.

Po \$3: T. Zagar, J. Sivec, M. Zakrajšek ml., F. Vidic. Po \$2: M. Zakrajšek st., A. Vidic, mrs. Derglin, J. Derglin, Anna Chesnic, J. Sercel ml., T. Habich, J. Rupnik, J. Yager, John Derglin, J. Prosenc, J. Yankovich; mrs. Krajac \$1,50.

Po \$1: J. Sercel, M. Harambasich, J. Zaverl, Justine Strumbel, F. Struber ml., J. Fatur, J. Yankovich ml., mrs. Pink in A. Šcurk.

Poslali smo tudi 140 funtov kave, kakaa, čaja, mleka in sladkorja, kar so darovali sledeči: M. Fatur, A. Fatur, L. Chotiner, mrs. Berlich, F. Groznik, M. Pink, G. Bizyak, T. Geržel.

Najlepša hvala vsem skupaj, kakor tudi nabralcem. To poročilo sem spisal na kratko, ker se zavedam, da je sedaj veliko dopisov o pomožni akciji.

Theresa Gerzel, tajnica.

POROČILO IZ JOLIETA

Joliet, Ill.—Vidi se mi potrebno seznaniti našo javnost z gibanjem naših Slovencev v Jolietu ob priliki nabiranja ponosne obleke, katero se je vršilo od 12. do 22. novembra. V tej kratki dobi desetih dni smo dosegli velikanski uspeh.

Da se je ta kampanja tako dobro obnesla, gre v prvi vrsti za slugo agilnemu odboru, kateri je načeloval tej potrebni akciji. Na čelu odborov je bil zastopnik vsake organizacije, spadajoče k fari sv. Jožefa. Vrhovni načelnik je bil Louis Zeleznikar, gl. pomožni tajnik KSKJ, kateri je tudi tajnik lokalnega odbora JPO-SS. Direktor publikacije John L. Jevitz, predsednik društva sv. Petra in Pavla št. 66 ABZ, je zastopal Ameriško bratsko zvezo, Družbo sv. družine gl. tajnik Frank Wedic, kateri je imel v svoji oskrbi prevažanje in prevoznino, ženski odtok pa podpisana gl. tajnica Slovenske ženske zveze. Njeno delo je bilo načelovati sortiranju in zlaganju oblek. Vsi ti odborniki so šli na delo z največjim navdušenjem, da dosežejo zaželjeni uspeh; stremeli so vsi samo za enim ciljem, čim prej in čim več pomagati našim Slovincem v stari domovini. Složno in prijateljsko delovanje vseh omenjenih organizacij in njihov članov vse čase te kampanje je bilo iskreno. Vsi so delali za enega in eden za vse.

Mnogo zaslug v tej kampanji ima tudi župnik fare sv. Jožefa rev. M. J. Butala, kateri je dal v cerkvi dvakrat oznaniti in priporočil nabiranje obleke; dalje je nam dovolil cerkveno šolsko dvorano za naše zbirališče. Skozi njegovo intervencijo smo prejeli od irske cerkve v Plainfieldu več zabojev dobre obleke. Enako nam je bil skozi ves čas naklonjen tudi pomožni župnik rev. Geo. Kuzma. Naklonjenost so nam izkazali v tem času tudi duhovniki sosednje hrvaške fare, kakor tudi iz farne cerkve v Rockdalu, Ill., kateri so vernikom priporočali našo kampanjo za obleke, ter tudi dali svoje prostore v ta namen.

Pod vodstvom ravnatelja ljudskih šol v Jolietu mr. Gayleja Hufforda so nabirali obleke tudi v ljudskih šolah. Šolske sestre fare sv. Jožefa so otrokom priporočale, naj prinese obleke od doma. Posebni apel je dal priobčiti v lokalnem listu celo župan mesta Joliet Arthur O. Janke. Enak apel je razglasil tudi ravnatelj ljudskih šol mr. Gayle Hufford. Na radiu vsako jutro 10 dni so oglaševali in ta namen in prav tako v časopisih, v Herald-Newsu, Spectatorju in Labor Recordu.

V soboto, 18. novembra, je govoril na radiu v prid kampanje za obleke župnik rev. M. J. Butala, enako je govorila prihodnji ponedeljek ob sedmih zvečer gl. tajnica Slovenske ženske zveze. V nedeljo, 18. novembra, so bili razdeljeni pred cerkvi posebni plakati v ta namen, kateri je brezplačno tiskal Joseph Avsec. Margaret Muha iz Rockdaleja, Ill., je bila osebno do različnih znancev radi obleke in tudi dala svoj dom na razpolago v ta namen. Naša kampanja za obleke je imela mnogo reklame. Zaslugu za vso reklamo ima naj za narod vnet delavec John L. Jevitz.

Novi državni tajnik Edward R. Stettinius, ki bo vodil ameriško sunanjo politiko. Po poklicu je velekapitalist, bivši predsednik jeklarskega trasta U.S. Steel Corp. Dasl je že siv, je sicer šele 44 let star.

Zlasti sta se potrudili urednici Slovenske ženske zveze, in sicer predsednica podružnice št. 20 Emma Planinsek in nadzornica Jennie Benedik, kateri sta si vzeli več dni ter šli v razne trgovine po mestu in brezplačno nabrali mnogo lepih oblek za moške in otroke, vrednih približno \$400. Potrudila se je tudi predsednica društva sv. Genevefe št. 108 KSKJ in načelnica za žensko aktivnost KSKJ Jean Tezak, kateri je dobila v neki trgovini novih oblek v vrednosti \$100.

Vsa obleka, kateri je bila nabrana v ta namen, je bila v zelo dobrem stanju. Nekateri komade smo morali poslati v čistilnico. To delo so nam brezplačno naredili pri National Dry Cleaners. Obleko, kateri je bilo treba oprati, so brezplačno oprali pri Central Laundry, Columbia Baking Co. nam je dala večje število vreč brezplačno.

Zvečer so pomagali zavojce prevezovati poleg že zgoraj omenjenih odbornikov tudi Joseph Zalar, gl. tajnik KSKJ, Joseph Erjavec, Frank Muster in Joseph Buchar. Michael in Andrew Hochevar sta pomagala pri nalaganju.

Članice društev sv. Genevefe št. 108 KSKJ, sv. Cecilije DSD, sv. Ane, Kat. Borstnaric WCFU in Slovenske ženske zveze št. 20 so se pridno vrstile in prihajale zvečer sortirati in zlagati obleke v vreče in zaboje.

Spodaj podpisana načelnica ženskega odseka podajam njeno imena na tem mestu: Mary Zeleznikar, Mary Golobitch, Emma Planinsek, Josephine Murter, gl. blag. ŠZ, Anna Mahkovec, Jennie Benedik, Mary Cahil, Jean Tezak, Jennie Smrekar, Anna Kolenc, Mary Kovalich, Clara Buchar, Antoniette Wedic, Anna Jerisha, Jennie Bambich, Mary Kunest, mrs. J. Jevitz, Louise Duša, Mary Plankar, Mary Hochevar, Mary Ambrozich, Angela Setina, Anna Petek, Mary Terlep (Oakland), Mary Terlep (Center), Pauline Rus, Mary Papesch, Anne Pomato, Eliz. Kasteb, Mary Nahas, Amelia Kostelz, Marie Terlep, Joan Muster, Irene Planinsek, Olga in Mildred Erjavec. Posebno sta se trudili pri sortiranju Mary Zeleznikar in Mary Golobitch.

Delo pri sortiranju je bilo ogromno, toda vladala je sloga in vse se je v najlepšem redu izvršilo. V teku desetih dni smo odposlali 153 zabojev in vreč. Imeli smo tri pošiljave v 16 dneh. Prva pošiljave je tehtala 2251 funtov ali 39 zabojev, druga pošiljave je štela 43 zabojev ter tehtala 3020 funtov in tretja 71 zabojev ali 3675 funtov. Skupaj 8,946 funtov. Skora štiri tone in pol. Vso prevoznino je plačala podružnica JPO.

Iz tega opisa je razvidno, kaj se lahko doseže v Jolietu v kratkem času, ako vlada edinstvo in (Dalje na 3. strani.)

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (raven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicgo in okolico Cook Co., \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Fragmenti od tukaj in tam

Newyorški "totalitarski" liberalni dnevnik MP bi rad vedel, "kdo je zmagal pri zadnjih volitvah?" To vprašanje je naslovil Rooseveltu, kateremu očita, da je po volitvah pljunil v obraz onim, ki so mu največ pripomogli do zmage. Pravi, da bi tudi Dewey ne mogel zadati večjega udarca liberalcem in liberalizmu, ako bi bil on zmagal 7. novembra.

Kot smo že omenili na tem mestu, je povod tem jeremiadam med Rooseveltovimi oboževalci njegov odprt objem velebiznisa po volitvah. Ko je nastopil svoj prvi termin, je "menjalce denarja" izganjal "iz templja." Zdaj izgleda, da bo v svojem zadnjem terminu—če bo to zadnji—tempelj zopet napolnil z oboževalci zlatega teleta.

Njegov državni department je zdaj že znan kot—"milijonarski klub." To ime je dobil, ker ga je natrpal s samimi milijonarji in multimilijonarji—na odgovornih mestih namreč. Velebiznis je tudi zadovoljen z možmi, ki jih je postavil na čelo vladne komisije za razpečanje ogromnih vojaških zalog po vojni, kakor tudi milijone akrov zemlje in preko tisoč vladnih tovarn.

Politika je čudna stvar—ali stvar. Najbolje jo je definiral pokojni "Adam Coaldigger" Ameringer, ko je rekel: "Politika je znanost, s katero dobiš denar od bogatov in glasove od revežev zato, da lahko služiš bogatinom." Na to "znanost" ali umetnost se imenitno razumejo vsi kapitalistični kandidati, ki so pred volitvami polni sladkih obljub in varanja ljudstva, po izvolitvi se jim pa smejejo.

Tretja ali civilna vojna v Grčiji traja že deset dni, ko pišemo te vrstice. Bojno polje so slavne Atene, v katerih je pred več kot dva tisoč leti cvetela starogrška civilizacija. Zakladi te civilizacije so vidni še danes na Akropoli, kjer stoji ostanki slavnega Partenona, ki je skozi vsa stoletja dal inspiracije arhitektom križem sveta. Ta civilizacija je pustila veliko dedščino človeštvu tudi na polju klasične literature, kakor tudi na polju modroslovja, antičnega zdravilstva, zvezdoslovja, matematike.

Na to zibel antične civilizacije danes padajo težke bombe iz zraka in po atenskih ulicah teče kri onih hrabrih Grkov, ki so se včeraj in ki se danes bore za svojo svobodo in demokracijo. Včeraj proti laškim in nemakim nacifaštom, danes proti svojim angleškim—"osvoboditeljem" (!!!).

Churchill bi ne bil mogel dati črnejšega madeža Angliji kot ji ga je dal s tem kontrarevolucionarnim pokoljem v Grčiji. In vse samo zato, da jim zopet vsili zapufanega kralja, ki je leta 1935-36 s pomočjo Metaxasa spremenil Grčijo v fašistično diktaturo. In o tem trinogovcu Grkov ne mra niti slišati. Proti temu trinogovcu se je lani uprlo tudi šest tisoč grških mornarjev v Egiptu. Tudi tisti upor je Churchill sumarično dal zadušiti in vse rebelne pometati v koncentracijsko taborišče kot sovražne ujetnike. Večje število upornikov je padlo, še več pa je bilo potem obsojenih na dolgoletno ječo. Vse zato, da Churchill reši grški tron. . .

Ameriška vlada je storila dobro potezo, ko si je umila roke od te torijske kontrarevolucije. Toda to ni dovolj. Ako neče administracija, tedaj mora pa kongres prepovedati angleškim imperialistom, da ne bodo z ameriškim orožjem, ki so ga dobili po "lend leasu," zatirali in v prah teptali velike aspiracije izpod nacifašizma osvobojenih ljudstev v Evropi—ali kjerkoli—ki ne zahtevajo nič drugega kot to, kar jim obljubuje Atlantski čarter: pravico, da si izberejo tako demokratično vlado, kakršno sami žele.

Pri osvobojenih narodih, ki bodo imeli to pravico—brez te pravice sploh ne bodo osvobojeni!—se ni treba nikomur bati nobene diktature. Vsa Evropa je do grla sita diktature—vsake diktature. Kar si tlačeni narodi žele, je svoboda, je demokracija, je pravica! Toda povsem verjetno je, ako bodo evropski narodi prisiljeni izbiti med starimi, gnili, fašističnimi diktaturami, v kateri jih peha Churchillova imperialistična politika, in prolétarsko diktaturo, se bodo oprijeli slednje.

Napram tej Churchillovi politiki v Grčiji—in drugod—je zavzela čudno stališče angleška delavska stranka. Z njegovo politiko se sicer ne strinja, toda proti njemu ni odločno nastopila kot bi bila to naloga vsake stranke, ki se imenuje "delavska." Njen poslanski klub je menda zaključil, da se laboriti vzdrže glasovanja, ko je Churchill zahteval zaupnico. S tem je delavska stranka le pokazala ves svoj oportunizem.

Anglija že dolgo ni stala pred tako važnim načelnim vprašanjem, posebno pa ne angleško delavstvo, kot ga je vrgel na dan Churchill s svojo kontrarevolucijo v Grčiji. Med to njegovo in Hitlerjevo politiko sploh ni nobene bistvene razlike. Vsaj ni nobene razlike v očeh grškega naroda, ki se je skoraj pet let junako bori proti tujim, nacifašističnim okupatorjem. Le voditelji angleške delavske stranke z Laskijem vred ne morejo videti tega.

S tem le ubijajo oni duh angleškega delavstva, ki ima prinesiti gospodarski in politični preporod Anglije po vojni v smer demokratičnega socializma. Za Churchillovo krilo se skušajo držati za vsako ceno in sodelovati v vladi, dokler ni poražena Nemčija. S tem bjejo po zobeih sami sebe in tudi vse po napredku stremenje človeštvo. Še ameriški burževski tisk je bolj "radikaleu" kot so voditelji angleške delavske stranke, kajti do danes še nismo čitali (razen v New Leaderju), da bi kdo odobral Churchillovo politiko v Grčiji, Italiji in Belgiji.

Professor Laski bi torej storil bolje, če bi najprej pometel pred svojim pragom, namesto da bere levite Normanu Thomasu in ameriškim socialistom. Kdor danes lahko kolaborira s Churchillom, tudi nima nobene moralne pravice zgrazati se nad Chamberlainovim apizarskim izdajstvom, ali pa komu brati levite.

Čete ameriške devete armade v akciji na zapadni fronti v okrožju Aachena.

Domača fronta

Office of War Information
Washington, D. C.
November 30, 1944.

TUJERODNI AMERIKANCI SO VELIKA OPORA

Washington. — Glasom izjave Williama Fitz Gibbona, podpredsednika narodnih organizacij v oddelku za financiranje vojne ameriškega finančnega ministrstva, je onih 10 milijonov oseb, ki sestavljajo naših 48 tujerodnih skupin v tej deželi, prispevalo na stotine milijonov dolarjev za vojne bonde.

Fitz Gibbon je izrazil svoje zaupanje, da bodo te različne narodnostne skupine zopet dokazale svojo lojalnost deželi, kar se si izbrale in podpirale tudi šesto vojno posojilo. "Nikdar se nisem pozval nobene te narodnostnih skupin, naj podpirajo naše načrte za prodajo bondev, ne da bi dobil njih najprirodnejše sodelovanje," je dejal Fitz Gibbon. "Prepričan sem, da se moremo zanesti nanje, da bodo tudi v šestem vojnem posojilu naložili vsak razpoložljivi dolar v vojne bonde." Narodnostne skupine v New Yorku, Pittsburghu, Chicagu, Detroitu, Buffalu, Clevelandu in San Franciscu, kjer se nahajajo najštevilnejše skupine državljanov tujeje pokolenja, so izvedle ogromne programe za podpisovanje vojnih bondev, je poudaril.

Podpisovanje vojnega posojila je vseameriški napor, je dejal tako da nismo obelodanili nobenih posebnih števil glede udeležitve posameznih skupin. Med najbolj popularne načrte je podpora pri gradnji Liberty ladij. Tu gre najbrže za občutek, katerega imajo ljudje, da so Liberty ladje, noseče bogate tovore preko morja, najvažnejša stvar za osvojitve in obnovo mnogih dežel — ta misel je bila najbrže gonilna sila, ki je povzročila nakup vojnih bondev, ki zadostujejo za približno 75 Liberty ladij, ki stanejo po \$2,000,000 vsaka. Preko tega pa so podpisali še vojne bonde za stotine lovskih letal, bombnikov, bojnih ladij in "jeepov."

KVOTE VOJNEGA POSOJILA

Washington. — Nemško-ameriški državljani iz Chicaga so sprejeli kvoto enega milijona dolarjev vojnih bondev za 6. vojno posojilo. Avstromadžari so sprejeli isto vsoto, dočim so Italijani sprejeli kot svoj cilj 12 milijonov dolarjev. Skupina Arabcev, ki šteje 57 oseb, katero smatrajo za najmanjšo narodnostno skupino v Chicagu, je sprejela kvoto \$25,000. Toda skupine, katerih zemlje so pod nemško okupacijo, so se obvezale za največje vsote vojnih bondev. Poljski ameriški državljani nameravajo nabrati 21 milijonov dolarjev, Grki nameravajo podpisati 15 milijonov, Čehi 15 milijonov, Litvinci za 4 in pol milijona dolarjev, Jugoslovani 3 milijone dolarjev.

PREDMETI IZ SIEGFRIEDOVE LINIJE

Washington. — V Richmondu je izpostavljen na cesti 34 čevljev dolg predmet, prepleškan s kamoflažno barvo Siegfriedove linije, v svrhu podpisovanja šestega vojnega posojila. Napredovanje podpisovanja je označeno z veliko ameriško zastavo, katere pomikajo naprej v skladu z duženimi vsotami.

VOJAKI PODPISUJEJO VOJNO POSOJILO

Washington. — Finančni minister Morgenthau je obelodanil listino generala Eisenhowerja, v katerem je rečeno, da je sicer udarjanje po nemški armadi in prodiranje proti Reni glavna skrb njega in njegovih vojakov, a da ameriške čete kljub temu posvečajo čim več pozornosti mogoče tudi podpisovanju šestega vojnega posojila. Predsednik Roosevelt in minister Morgenthau sta poslala pisnata prilog podpisovanju 6. vojnega posojila na evropskem frontu, nakar je general Eisenhower odgovoril iz glavnega stana zaveznikov ekspedicijskih čet dne 14. novembra, naslednje: "Dragi gospod minister:—

Vase pismo in pismo g. predsednika v prilog podpisovanju 6. vojnega posojila bo služilo v prid vašemu naporu za podpisovanje.

Mislim, da bomo dosegli dobre uspehe, akoravno je seveda jako težko doseči vse vojake, ki so v boju s sovražnikom na tej naši veliki fronti. Na vsak način upam, da bomo končali prihodnje vojno posojilo v naglici — mi tukaj bomo vsekakor storili svoj delež. Hvaležen bi vam bil, da poveste predsedniku, da bomo z vsemi silami podpirali podpisovanje.

Prisrčno vaš:
Dwight D. Eisenhower.

STROŠKI ZA VOJNO TUDI PO VOJNI

Washington. — Znano nam je, da vojna še dolgo ni dobljena in da bo vzelo najmanj še dolgih mesecev, morda leto ali dve, predno bodo naše vojske izvojevale zmago, za katero se tako hrabro bore. Nikdo ne ve ničesar sigurnega. Naši sovražniki v Evropi so zagrizeni, a proti Japonski moramo šele razporediti vse svoje sile. Toda tudi ako bi se vojna končala jutri, bi vendar morali plačevati, oblačiti, hraniti in vzdrževati v bolnišnicah vsaj za nekaj časa naše oborožene sile, ker je takojšnja demobilizacija nemogoča. Radi tega smo dobili vsi poziv, da podpisujemo po svojih najboljših močeh sedanjo šesto vojno posojilo.

ZA ŠTEDNJO Z GORIVOM

Washington. — Ralph K. Dasi priporoča konzumentom, da štedijo kolikor le mogoče z gorivom, da zaloge ne bodo prezgodaj izgine. Izdal je naslednja priporočila:

1. Ne kurite stanovanja s kuhinjskim štedilnikom.
2. Potrošite čim manj vroče vode. Ne umivajte rok ali posode s tekočo vročo vodo. Pogrejte le toliko vode kot je potrebno.
3. Kadarkoli mogoče, kurite vsako sobo posebej, v peči ali kaminu.
4. Dvojna okna in vrata bodo pomagala zadržati gorkoto v stanovanju.
5. Tla podstrešja je dobro zamastiti z volno ali primernim materialom.
6. Ako mogoče, pokrijte tudi zunanjne zidove.
7. Okna in vrata morajo biti skrbno zamašena, tako da ni prepaha.

40.000 OTROK JE ROJENIH Z NAPAKAMI IZVIRAJOČIMI OD SIFILISA

Washington. — Paul V. McNutt, Federal Security Administrator, je izjavil, da je 25 velikih organizacij po svojih ženskih delegatih pozvalo občine širom države, naj začno proučevati možnosti in sredstva, da se prepreči prostitucija in slično. Ta poziv izvira iz prepričanja, da ločitev prostitutk ne more ščititi javnega zdravja in prosil podpore za splošno kampanjo informativnega značaja. Vse potrebno je najti v knjižici: "Meet Your Enemy — Venereal Disease", katero je izdala Federal Security Agency. Na podlagi zdravniških pregledov Selective Service cenijo, da je imelo leta 1941 več kot 3,200,000 Amerikancev sifilis. Vsako leto umre približno 18,000 oseb od te bolezni. Sifilis ubije preko 30,000 ne-

rojnih otrokov vsako leto in oškoduje dodatnih 40,000 letno, ki se rode s to boleznijo. Javnost plačuje za nego sifilističnih slepcev in umobolnih po nekaterih cenitvah približno \$41,000,000 vsako leto.

VRTOVI ZMAGE

Washington. — Pregled, katerega daje ameriško ministrstvo poljedelstva, kaže, da je bilo leto obdelanih 18 in pol milijona vrtov zmage. Vsi ti vrtovi bodo najbrže tudi letos obdelani.

STARI AVTNI OBODI

Washington. — Office of Price Administration je odločil, da male količine še razpoložljivih starih avtomobilskih obodov, ki se še nahajajo v rokah trgovcev, ne bodo več racinirani neenakomerno razdelitve in slabe kakovosti. Nadaljevalo pa se bo raciniranje starih obodov za tovrstne avtomobile.

CENE ZA SLADOLED

Washington. — Maksimalne cene za sladolede, ki so zdaj v veljavi, ostanejo nespremenjene do 31. decembra 1944, je oznanil Office of Price Administration. (OWI)

YOUR PERSONAL GOAL — AT LEAST ONE EXTRA \$100 BONDI

rojenih otrokov vsako leto in oškoduje dodatnih 40,000 letno, ki se rode s to boleznijo. Javnost plačuje za nego sifilističnih slepcev in umobolnih po nekaterih cenitvah približno \$41,000,000 vsako leto.

GLASOVI IZ NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani.)

pravo razumevanje. Zaboji oblek, ki so bili poslani v New York za staro domovino, so bili zaznamovani "za Slovenijo". Jolietški Slovenci, podjetnica št. 1 JPO-SS in št. 37 SANSa, so storili svojo dolžnost v veliki meri do svojega trpečega naroda, kateremu bo zastajala kmalu prostost in boljše življenje.

V poštev moramo jemati, da je bila v teku tega leta v Jolietu kampanja za ponošeno obleko vsepovsod, vsaka fara je imela enako pobiranje, nato UNRRA in nazadnje Rotary Club za Anglijo. Rusi so jo imeli kar trikrat, enkrat za obleko, drugič za milo in tretjič za konzerve. Toda kljub temu je naša kampanja dobro izpadla.

Joliet se je dobro odzval, toda ta odziv, čeravno prvi, ne bo zadnji. Kadar bo vsa Slovenija osvobodjena, takrat bodo naši rojaki še več dali in pomagali.

Naj še omenim, da se je pobiral med sv. mašo v naši farni cerkvi dne 12. novembra za čelvelandske rojake, ki jih je zadela požarna katastrofa, in ob tej priliki se je nabralo \$534.

Končno se želim zahvaliti vsem ženam in dekletom, katere so tako velikodušno pomagale te dni, dalje vsem zgoraj omenjenim možem in vsem odbornikom, posebno pa darovalcem oblek, za vse, kar so storili za naše uboge rojake onkraj morja, ter s tem pomagali napolniti ladjo, katere bo odpeljala vse to blago iz Amerike v Jugoslavijo.

Za ženski odsek: **Josephine Erjavec**, gl. tajnica SZZ in blag. podr. 1 JPO-SS.

Fašizem dviga glavo v osvobojeni Grčiji

Napisal Constantine Poulos

(Ta članek je bil napisan še pred izbruhom civilne vojne v Grčiji. In dasi je radi tega že "zastarel", vendar ga priobčujemo, ker podaja dobro sliko ozadja nastalih homatij v Atenah in drugod. In to ozadje je—fašizem, ki ob zaslonbi angleške oborožene sile zopet dviga glavo v Grčiji.—Ured.)

Žurnalisti v Grčiji so začeli resno primerjati položaj v Grčiji z razmerami v Španiji leta 1936. Sličnost se izraža le v nekaterih, toda v jako pomembnih zadevah.

Britanske oblasti sicer poudarjajo, da se ne mešajo v notranje grške zadeve, toda njihov vpliv je pri vsej svoji vpljudnosti zelo trden in odločen. Poglaviti vzrok je najbrže težnja, da se oslabi vpliv levice, ki bi utegnila spreminiti smernice državne politike in odtujiti Grčijo britanski sferi vpliva ter se približati Sovjetski uniji.

Pristaši Velike Britanije v tej igri so elementi skrajne desnice in fašisti—nekoliko nepovoljni, toda morda kljub temu vsaj do neke mere dobrodošli pripadniki. Grški fašisti so ljudje, ki so sodelovali z Nemci ali pa jih podpirali s tem, da so ostali nevtralni. Med njimi se nahajajo tudi politiki starega kova, ki so se držali v ozadju, odkar se je leta 1936 začela diktatura generala Metaxasa. Zdaj žele zasedati svoje stare postojanke v političnem življenju. Dober del grških bogatašev se tudi nahaja v tej skupini.

Danes imajo vse te skupine en sam cilj—in tu je sličnost s Španijo najbolj izrazita—namreč, da zatro in uničijo sile grških levicarjev in zadržijo socialno prebujenje grških kmetov in delavcev.

Skrivajo se za Angleži le radi tega, ker mislijo, da je to njihovim težnjam trenutno najbolj koristno. Sem in tja so pokazali veliko nespretnost—na prvih lepakih so kar naravnost pozivali Angleže, naj prevzamejo vladno. Ko so angleški uradni krogi pokazali, da jim to ni po godu, so ponotično lepeke zopet odstranili.

Fašistične metode so ostale iste kot v Španiji. Obilo je pripovedk o grozodejstvih in še več je drahem. Desničarski časopisi dajejo mnogo prostora dolgim poročilom o grozodejstvih v Solunu in na Peloponezu—za vsak slučaj potem pripomnijo: "Upamo, da vse to ni res." Provokacija je mnogo in redno se ponavljajo. Drug zelo učinkovit fašistični stratagem je podžiganje nacionalnih strasti, da se odvrne pozornost ljudstva od domačih problemov. "Velika ideja" grške ekspanzije je zopet stopila na dan—med ljudstvom krožijo letaki, ki pravijo: "Borimo se za grška ozemlja kot so Albanija, Monastir, vzhodna Tracija, vzhodna Romilija, za Carigrad in Dodekaneze, za Ciper, Andros, Tenedos in za Malo Azijo 70 km v globino od obale."

Skrajna desnica je tudi ustvarila geslo takojšnje mobilizacije. Tudi to bi pomagalo razbiti sile

levice, ki bi morala prispevati večino vojakov za novo armado. Vsi fašistični triki igrajo v Atenah po 24 ur na dan—navidezne krize, nove organizacije se porajajo vsak dan in si nadevajo najbolj presenetljiva imena, dostikrat povzeta od levičarskih organizacij. Vedno več je novih časopisov, ki skušajo še povečati obstoječo zmešnjavo. Pesni levicarjev dobe desničarske besede, vlado obrekujejo, da je nezmožna in z vsemi sredstvi poskušajo zanetiti spore med grškimi gerilci in armadnimi enotami, ki so pričele prihajati iz Srednjega vzhoda.

Fašisti vedo, da so njihove sile mnogo slabše kot sile levice in radi tega poskušajo poleg nasilnosti tudi druga sredstva. General Elias Diamesis, atenski prvak grške demokratične nacionalne lige, mi je izrazil svoje upanje, da bodo Angleži s časom prisiljeni proglasiti preki sod in ravnati z Grčijo kot z zasledeno deželo. "To bi bila ena rešitev," je dejal. "Kar zares potrebujemo, je močna vojaška vlada, da nadomesti sedanje slabotneže, ki ne store ničesar proti boljševikom. Noče teh komunistov je treba stisniti v en sam, ali bolje, v polovico čevlja."

Drugi prvak teh samolastnih "nacionalistov", podpolkovnik John Christophoulis pa mi je dejal, da je nujno potrebno takoj upostaviti diktaturo, da potisne "nižje razrede ljudstva nazaj na njihovo mesto". Christophoulis trdi, da Britanci niso prišli na Grško zato, da bi pomagali osvoboditi deželo, temveč edino le zato, da bi ščitili državo pred Rusi. Kljub temu, da je Grk, se najbolj huduje nad levičarskimi strujami radi tega, ker so prepričane, da bi se Grki sami znali vladati. "Mislijo, da bi se Grki mogli vladati sami in nočejo biti pod Anglijo niti pod Ameriko," se je pritoževal.

Ena novih fašističnih grških organizacij je bila ustanovljena od kvizlingov in kolaboratorjev, ki skušajo na ta način pokriti zločine, katere so zagrešili v dobi okupacije. "Mi smo na strani Angležev in Amerikancev proti Rusom," so mi izjavili organizatorji tega društva v mestu Pirgoso, ko so mi predali prepis prisage, katero mora položiti vsakdo, ki vstopi v to organizacijo.

Prav kot njihovi španski predhodniki bi utegnili tudi ti grški fašisti napraviti mnogo škode in morda celo povzročiti civilno vojno. Toda brez podpore od zunaj nimajo nobenih izgledov, nobenega upanja, da zmagajo. Nemci in Italijani jim ne bodo mogli več pomagati, toda oni so vendar še danes prepričani, da jim bodo na skrivaj pomagali Angleži in morda tudi Amerikanci.—ONA.

Belgija za zvezo z Rusijo

Komunistični list napada vlado

Bruselj, Belgija, 14. dec.—Nedavno sklenjena pogodba med Francijo in sovjetsko Rusijo je sprožila odločne zahteve, da tudi Belgija sklene vojaško zvezo z Rusijo. Večina belgijskega ljudstva smatra francosko-rusko pogodbo za prvo znamenje ravnotežja sil v povojni Evropi.

Kritiki so ponovno udarili po politiki, ki jo vodita premier Hubert Pierlot in zunanji minister Spaak. Obdolžili so ju, da sta orodje Velike Britanije in podpornika načrta, katerega sponzorira feldmaršal Jan Smuts, predsednik vlade Južnoafriške unije.

List Le Drapeau Rouge, glasilo komunistične stranke, je ponovno napadel belgijsko vlado. Med drugim ji očita, da se je zvezala z Veliko Britanijo v naporih, katerih cilj je formiranje bloka držav v zapadni Evropi, ki naj bi bil protitež sovjetski Rusiji.

V Prosveti so dnevne svetovne in delavske vesti. Ali jih čitate vsak dan?

Slovenska Narodna Podporna Jednota
2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Illinois

GLAVNI ODBOR

Izvršni odbor

VINCENT CAINKAR, gl. predsednik	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER, gl. tajnik	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON TROJAR, gl. pomočni tajnik	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL, gl. blagajnik	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, tajnik bol. odd.	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL VRIHOVNIK, direkt. mlad. oddel.	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
PHILIP GODINA, upravitelj glasila	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON GARDEN, urednik glasila	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

Podpredsedniki

MICHAEL R. KUMER, prvi podpredsednik	Box 64, Universal, Pa.
CAMILLUS ZARNICK, drugi podpredsednik	3587 W. 65th St., Cleveland 3, Ohio

Distriktni podpredsedniki

JOS. CULKAR, prvo okrožje	417 Woodland Ave., Johnstown, Pa.
JAMES MAGLICH, drugo okrožje	R. D. No. 1, Oakdale, Pa.
RAYMOND TRAVNIK, tretje okrožje	7025 Middlepointe, Dearborn, Mich.
JOHN SPILLER, četrto okrožje	2079 Randall St., St. Louis 16, Mo.
URSULA AMBROZICH, peto okrožje	418 Pierce St., Eveleth, Minn.
EDWARD TOMSIC, šesto okrožje	823 W. 7th St., Walsenburg, Colo.

Gospodarski odbor

MATH PETROVICH, predsednik	353 E. 181st St., Cleveland 16, Ohio
VINCENT CAINKAR	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL	2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
JACOB ZUPAN	1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
RONALD J. LOTRICH	1837 So. Trumbull Ave., Chicago 23, Ill.
RUDOLPH LISCH	706 E. 96th St., Euclid 17, O.

Poradni odbor

ANTON ŠULAR, predsednik	Box 27, Arma, Kansas
FRANK VRATARICH	315 Tener St., Luzerne, Pa.
FRANK BAREČ	18611 Mushoka Ave., Cleveland 18, Ohio
ANDREW VIDRICH	706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
JOSEPHINE MOČNIK	718 E. 15th Street, Cleveland 13, Ohio

Nadzorni odbor

FRANK ZAITZ, predsednik	2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANDREW GRUM	17128 Snowden, Detroit 21, Mich.
JOHN OLIP	231 So. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
FRED MALGAI	33 Westclax Ave., Peru, Ill.
JOSEPH FIPOLT	1237 E. 60th St., Cleveland 3, Ohio

Glavni zdravniki

DR. JOHN J. ZAVERNNIK	2219 So. Ridgeway, Chicago 23, Ill.
-----------------------	-------------------------------------

ubitih 70 mirnih demonstrantov in da jih je bilo na stotine ranjenih. "Papandreu uživa podporo britanskega poslanika Leeperja in (angleški) general Scobie se obnaša škandalozno, kot da je odgovorni governor Grčije..."

Nemška zračna sila

Vest iz Italije. (ONA) — Nemci poskušajo spraviti večji del svojih industrij pod zemljo, posebno one, ki se tičejo letalstva. Nastanili so del takih tovaren v stare zapuščane rudokope, naravnne jame in celo v železniške tunele, kjer proge ne obratujejo. Strokovnjaki so mnenja, da ni nemogoče, da bodo mogli Nemci tako postaviti v boj nekaj več letal, dvomijo pa, da jim bo to pomagalo, ker jim bo še vedno primanjkovalo pilotov. Nemci imajo premalo bencina za temeljito izvežbanje svojih pilotov, a vrhu tega jim primanjkuje še varnih letališč, na katerih bi se mogli učiti — zavezniški lovci so povesod.

Apel grških delavcev

Atene. (ONA) — Organizirani grški delavci so naslovili organizacijam delavstva v Ameriki, Britaniji, Rusiji in Franciji poziv, naj jim pomagajo. Izrazili so svojo voljo, da bodo nadaljevali borbo za demokratične svobode ljudstva in povedali svojo ogorčenost nad britansko intervencijo. Apel pravi, da je bilo

IZ AMERIŠKE ZGODOVINE: KOLONIJALNE ZENSKÉ

Alli veste, da so bile kolonialne žene zelo izobražene? V vsaki koloniji je bilo večje število žensk iz Anglije, Holandije, francoskih Huguenotov in drugih narodnosti, ki so bile le izkušene v klasični in moderni literaturi. Ena najbolj učenih je bila Anna Bredstreet, ki je prispela v massachusettsko okrožje v letu 1630. Ono je bila iz rodovine Oliver Wendell Holmesa, sodnika U.S. najvišjeje sodišča in Wendella Phillipsa, oratorja in reformatorja. Zapomnite si to! Zapomnite si pa tudi, da je Trinerjevo grenko vino z Vitaminom B-1 zastavljal železodena in mil odvajalec, okusno in zmerno. Poskusite in rabiite ga ko' predpisano na steklenici. Vaš lekarnar ga ima na prodaj, ako ne, pišite na Jos. Triner Corp., 1333 S. Ashland ave., Chicago 8, Ill. Bi boste zadovoljni z Trinerjevim grenkim vinom z Vitaminom B-1. —(Adv.)

Električen štedilnik v vaši povojni kuhinji prinese "ohranjene" vitamine na vašo mizo

Jedila, ki jih kupite, mogoče vsebujejo vse vitamine in minerale, ki so vaši družini potrebni—toda štejejo le oni, ki resnično pridejo na vašo mizo.

Zato boste hoteli imeti električen štedilnik v svoji povojni kuhinji. Potem boste lahko parili sadje in zelenjavo v mali količini vode. Ne bo vam treba mešati jedil ali odkrivati ponev. Vi boste "zapečatili" velikovredne odporne vitamine, ki jih vaša družina potrebuje za njeno zdravje.

Z električnim štedilnikom boste ohranili jedila in vitamine. Perfektno izolirana peč in pravilna avtomatična kontrola jamči manjše skrčenje mesa—vselej perfekten uspeh.

Torej odločite se še danes za električen štedilnik v svoji povojni kuhinji. Pronašli boste, da vaša jedila boljše izgledajo, so bolj okusna in so v splošnem boljša za vašo družino.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Vojna je pekel... Ameriški vojaki prodirajo sredi hudega boja po nemškem mestu Hoven.

RDEČA KOKARDA

Roman iz velike francoske revolucije

STANLEY WEYMAN

(Nadaljevanje)

"Tiho, gospoda! Mir!" je zaklical z gromkim glasom. "Poslušajte me, prosim! Ta plemič je moj povabljeni gost. Čeprav ni več naš, vendar mora nedotaknjen ostaviti mojo hišo. Prostor za gospoda vikonta de Sauxa!"

Dasi neradi, so se gostje vendar umaknili na desno in levo, tako da je nastala po sredi dvorane svobodna pot do vrat. Tedaj se je Saint-Alais obrnil k meni in mi je napravil svoj najlepši dvorjanski poklon.

"Tod, gospod vikont, če vam je drago," je dejal. "Gospa markiza ne bo več zlorabljala vašega časa."

Z žarečimi lici sem stopal za njim med dvema vrstama posmehljivih oči, ne da bi me bil kdo zadržal. Mrtvaško molčanje naju je spremljalo do vrat. Tam se mi je markiz umaknil in priklonila sva se drug drugemu; nato sem kakor omamljen prestopil prag.

Množica slug, ki jih je radovednost privabila v predsobje, je porogljivo buljila vame z očmi; toda njihova predrznost mi je šla prav tako malo do živega kakor njihova prisotnost. Do trenutka, ko me je osvestil hladni zrak na ulici, sem stopal kakor pijan, nezmožen misliti; tako okrutin in nenadejan je bil udarec, ki me je bil zadel.

Ko sem se nekoliko osvestil, me je najprej pograbil gnev. Vsi blagri življenje so bili še moji, ko sem stopil tisti večer v hišo gospoda de Saint-Alaisa; in zdaj sem odhajal iz nje z zavestjo, da sem izgubil vse, prijatelje, ugled in zaročenko! Prišel sem bil poln zaupanja v njegovo prijateljstvo, v staro prijateljstvo najinih rodbin, on pa si je bil dovolil proti meni najzavratnejšo vseh ukani. Stokaje od togote in bolečine sem omahoval sredi ulice, misleč na to, kako klavern sem moral biti, ko sem stal med njimi, in grozeč se pred bodočnostjo, ki me je čakala.

Zakaj v tej minuti sem že videl posledice svojega brezumja in čutil, da bi bil moral odnehati. Tam, sredi ulice, nisem mogel gledati v bodočnost, niti ne slutiti, da bo stara Francija izgubila in da ji je prav ob tej uri v Parizu že odklenkal mrtvaški zvon. Treba se je bilo vesti po nazorih ljudi, med katerimi sem živel; treba se je bilo odločiti, kako se bom jutri držal nasproti plemičem, ki me bodo srečavali na ulici. Ali naj se umikam, ali naj se bijem? Zakaj na prihodnji seji, jutri dopoldne ...

Oh da, na skupščini! Ta beseda je dala momisliti novo smer. Na skupščini sem si hotel poiskati zadoščanja. Da ne bi motil enodušja, so me hoteli pridobiti z laskanjem; ko je bilo laskanje zaman, so me opsovali. Nu prav, sklenil sem jim pokazati, da ni bilo drugo sredstvo nič boljše od prvega in da so, ko so hoteli ukrotiti Sauxa, samo vzdramil drugega Mirabeauja. S tem namenom pred očmi sem prebil tisto noč v vročini. Zamera je izpodbadala moje častihlepje; iz sovraštva do lastnega stanu sem se obračal s svojo ljubeznijo k ljudstvu. Vsi znaki bede in pomanjkanja, ki so mi bili za dne pred očmi, so mi prihajali na um; zbiral sem jih v spominu, da bi jih jutri porabil. Prva zagja me je našla še na nogah; hodil sem po sobi sem ter tja, premišljeval, sestavljal in deklariral. Ko je moj stari sluga Andre, ki nam je služil že za dni pokojnega očeta, ob sedmih zjutraj s pisemcem v rokah potrkal na vrata, še nisem bil slečen.

Pomislim sem, da mu je tuja služinčad gotovo prav fantastično opisala snočnji dogodek. Rdečica me je obllila, toda nisem se utegnil

meniti za njegovo potrnost. Ne da bi kaj rekel, sem razpečal pisemce; čeprav ni bilo podpisano, sem vendar spoznal Louisovo roko.

"Vrni se domov," mi je pisal, "in glej, da se ne prikažeš na skupščino. Izvzati te hočejo drug za drugim; lahko si misliš, kak bi bil konec. Ostavi Chahors še to minuto, da ga ne ostaviš mrtev."

In nič drugega! Z grenkim nasmeškom sem vzel na znanje šibkost človeka, ki ni bil zmožen storiti za svojega prijatelja več od tega.

"Kdo ti je dal pismo?" sem vprašal Andreja.

"Neki sluga, gospod."

"Čigav sluga?"

Toda Andre se je delal, kakor da ne ve; nisem ga hotel pestiti. Pomagal mi je pri napravljanju. Ko sem bil oblečen, me je vprašal, obkorej naj bodo konji pripravljene.

"Konji? Čemu pa?" sem vprašal, srepo mu gledaje v oči.

"Zato, da se vrnete domov, gospod."

"Saj se ne vrnem danes," sem odgovoril, komaj premagujoč svojo jezo. "Kaj se ti sanja? Štiri in dvajset ur še ni minilo, kar sem tu."

"Res, gospod," je zamrmral, s hrbotom obrnjen proti meni in brskaje po svojih stvarih. "A vendar je čas, da odrinete."

"Odpri si pismo!" sem vzkliknil v nenadnem srdu. "Kdo ti je rekel?"

"Vse mesto ve," je odvrnil in hladno skomignil z rameni. "Z leve in desne me ogovarjajo: 'Andre, spravite svojega gospodarja domov!' ali pa 'Andre, vaš gospod je prismoda!'—Andre sem, Andre tja, da že ne vem, kje se me glava drži. Gilles ima nos razbit, ker se je stepel s Harincourtovim hlevarjem, ki vas je zmerjal z bebcom, a jaz sem prestar, da bi se pretepal. In še za nekaj sem prestar."

"Za kaj, lopov?" sem kriknil.

"Za to da bi pokopal še enega gospodarja."

Pomolčal sem, nato sem rekel:

"Tedaj meniš, da me bodo ubili?"

"Vse mesto govori tako."

Nekaj trenutkov sem premišljeval.

"Andre," sem rekel, "mojemu očetu si služil."

"Da, gospod, Bog mu daj večni mir."

"In bi me vendar hotel videti bežečega?"

Pogledal me je in obupno vzkričnil z rokami.

"Bože moj," je vzkliknil, "ali vobče vem, kaj bi hotel? Še konec nas bo zaradi teh kmetavsov. Kakor da jih je Bog ustvaril za kaj drugega razen za to, da orjejo in delajo; in kakor da je moči odpraviti siromake! Bolje bi bilo, gospod, da se niste nikoli zmenili zanje ..."

"Molči, nepridiprav," sem rekel strogo. "Ničesar ne razumeš. Izgubi se doli in glej, da boš drugič pametnejši. O kmetavskih govoriš in o siromakih. Kaj si pa ti?"

"Jaz, gospod?" je vzkliknil osuplo.

"Da ... ti!"

Skoro minuto je prepadeno strmel vame. Nato je počasi in vdano zmajal z glavo ter odšel iz sobe. Mislim je, da se mi je zmešalo.

Nisem se odpravil takoj za njim. Vedel sem, da bi me, če bi se pokazal pred sestankom skupščine, gotovo izžvali in prisilili, da bi se dvobojeval. Sklenil sem tedaj počakati, da mine ura otvoritve; sedel sem v svoji žalostni gostilniški sobi in trpel vse muke zapuščeniosti. Mislim sem zdaj na Louisa, ki mi je bil dal oditi, ne da bi se bil le z besedico potegnil zame, zdaj na nedoslednost človeškega razuma; kakaj malone polovica plemstva v naši pokrajini je bila v sruču svojih misli.

(Dalje prihodnjč.)

mogel veslati kakor oče. Zdaj je prišel na tako težko zaželjeni trenutek. Jože ni bil več deček, navaden trški deček, ki ga starši lahko uporabijo kvečjemu za pašo. Ne, Jože je bil dorastel fant, mož, splavar. Skrivaj je pogledal po ostalih splavih, če ga možje vidijo. Sodarjevemu, ki je vozil na zadnjem koncu, se je obraz raztegnil v vesel nasme. "Humplaj, Jože!" je veselo vzkliknil.

Deček se je pogumno razkoračil in zaveslal. Težki veselnik se je upiral. Jože je moral napeti vse sile, da ga je porinil skozi vodo.

"Pregloboko ga pomakaš," je rekel oče. "Bolj pri vrhu ga drži."

Jože se je potrudil, kolikor je mogel, vendar mu veslanje ni šlo tako gladko od rok, kakor očetu in Sodarjevemu. Kmalu ga ni več zeblo. Po vsem telesu je čutil prijetno toploto. Ali tudi sapa mu je jela pohajati in srce mu je urno utripalo. Roke so postajale okorne in le težko so krožile. Rad bi se nekoliko oddahnil, a se je sramoval. Ni hotel priznati, da je omagal že tako kmalu. Z zardelimi lici in z zadnjimi napori sil se je upiral v veselnik. Na tihem je želel, da bi ga zopet zamenjal oče. A oče se ni zmenil zanj. Natlačil si je pipico tobaka. Puhal je bele, drobne oblačke dima v megleni zrak in gledal na sveže zelenje, ki je na obeh bregovih hitelo mimo njh.

"Humplaj, Matevž!" je zakričal Miha z zgornjega konca.

"Hop, Jože!" je vzkliknil oče. "Pusti, sedaj bom še jaz nekoliko potegnul. Tik nad nazarskim jezom smo že."

Jože se je veselo umaknil očetu.

Nad jezom se je reka razlila v širok, dolg bazar. Jožetu se je zdelo, da sploh ne teče več in da splav stoji. Le zelenje, ki se je na obeh bregovih počasi pomikalo v nasprotno stran, je izdajalo, da plovejo počasi naprej. Izpod jeza se je dvigala nad reko tanka, prozorna tančica milijonov vodnih kapljic, ki so nenehoma odkakovale iznad razpenjenih valov. Zdaj pa zdaj je iz globine siknil ozek val, ves bel od pen, za trenutek obstal, omahnil in zopet zdrknul v glo-

VRHNJA PLAST

"Kaj ... pristanemo naj na letno plačo?! Saj jim ni treba jesti vsak dan ..."

bine. Jezno bučanje vode je prihajalo vedno bliže, ves zrak je bil napolnjen z njim.

Nekaj tesnega je Jožeta zgrabilo pri srcu. Kolikokrat je na paši opazoval reko, ki je drla čez jez, gledal splave, ki so drčali čez njega in zavidal splavarjem užitek te voznje. Zdaj ga je nenadoma postalo strah. Kaj če zdrkne s splava? Plavati je sicer znal, a kdo mu more zagotoviti, da ga razbesnelo valovje ne vrže ob jezove hlode in ga v trenutku ne ubije? Zbega-ga je pogledal očeta in iskal utehe v njegovem obrazu. Našel jo je, kajti očeta obraz je bil miren kakor po navadi. Hladno so merile njegove oči razdaljo med jezom in splavom. S krepkimi rokami je spretno ravnal splav proti sredini jeza.

Šum vode se je medtem izpremenil v oglušujoče grmenje. Splav je plul tik nad jezom. Oče je Jožetu nekaj zakričal, a deček ga ni razumel. Šele z mahanjem rok mu je dopovedal, naj skoči

na drugi konec splava in počene. V hipu je ubogal. Tudi oče je dvignil veselnik, vtaknil njegov ročaj v kratko žičnato zadr-

DELO DOBE

HIŠNICE

"JANITRESSES"

Zenske za čiščenje

Delovne ure od 5:30 popoldne do 12. ure zvečer.

Vojno nujna industrija.

Rabimo tudi pomočnice v jedilnici

VPRAŠAJTE pri:

ILLINOIS BELL

TELEPHONE COMPANY

"EMPLOYMENT OFFICE" ZA ŽENSKO

Street Floor

309 W. Washington Street

TERRIBLE TOLL OF V-2

DESTRUCTION CAUSED BY HORROR BOMB IN SOUTH ENGLAND

FIREMEN ACTIVE IN RUINS OF BUILDINGS HIT BY V-2 BOMBS

POSTELJA GOSPODA FIBRIHA

Oskar Hudales

(Nadaljevanje.)

Mišice so se napele, iztegnila so se telesa, nekdo je izgubil oporo in zdrknul na blatna tla. Splav se je le neznatno premaknil.

"Ne gre rad. No, še enkrat pritisnimo. H-o-o-ruk!"

Še huje so se napele mišice, telesa so se močneje izprožila, kolki so zaškripali in splav je smuknil v vodo.

Jože, skoči nanj in hitro priveži vrvi za stol (prečni hlood na spodnjem in zgornjem koncu splava), je ukazal oče. "Hitro, da ga voda ne odnese!"

Jože se je pognal na plavajoči splav. Skočil je prekratko in pomolčel je desno nogo v mrzlo vodo. V hipu je bil čevljev poln vode. Splavarji so se mu smejali, češ, da je prejel zakrament splavarskega krsta. Jože se ni menil za njihov smeh. Bal se je, da ga voda ne odnese s splavom vred. Hitro je odmotal tež-

ko vrv, jo ovil okrog stola in vrgel drugi konec očetu na suho. Matevž ga je spretno prijel in ga zavozljal okrog bližnjega drevesa. Splav je obstal in se pritisnil bregu. Oče Matevž in Sodarjev Miha sta stopila nanj in pritrdirila s kostanjevimi trtami veselnike na stožirje (podstavek za veselnik). Kmalu so bili vsi splavi v vodi in pripravljene na odhod. Prišel je žagar Florijan, odvezal splave, ki so drug za drugim zaveslali na sredo reke.

"Humplaj!" (Vozil! Veslaj!) je zadelo s prvega.

"Humplaj, Anza!" je zavpil Rožičev s petega.

"Bolj na desno! V tok!" je vpil Breznikov z zadnjega. "Pazi, da ne zadeneš v Kovačevega!"

Močne roke so se uprle v težke veselnike, ki so zaškripali v vežeh in se zarili v deročo vodo. Telesa splavarjev, na široko razkoračenih sredi splavov, so se enakomerno sklanjala in vzrav-

navala. Možje so krčili in iztegovali mišičaste roke, s trudom se boreč proti sili deročo vode. Da splav ni nasedel, so se izogibali vsake večje čeri.

Neprestano je deževalo. Jože je sedel na kup vrvi sredi splava in opazoval dolgo vrsto splavov, ki so neslišno drseli po razpenjeni reki. Zdaj pa zdaj je butnil ob deske val penaste vode in se razletel v milijone kapljice. Kmalu je bil splav tudi po površini ves moker.

Jože je uvidel, da je prijetneje, če splav od daleč opazuje in da je veliko manj prijetno, če se v slabem vremenu voziš z njim. Dež mu je premočil sukno na ramenih. Neprijetno ga je streslo, ko je na goli koži začutil vlažen mraz. Zazeblo ga je. Skoraj da mu je bilo žal, ker ni ostal doma. Bili bi na topljem in na suhem.

"Ali te mrazi?" je s sprednjega konca splava vprašal oče.

Jože je prikimal.

"Na, malo se poizkusi v veslanju," je menil oče, "kmalu se boš ugreš."

Jože je takoj ubogal. Poskočil je in z žarečimi očmi prijel za veselnik. Tisti hip se mu je izpolnila največja želja. Kolikokrat si je že želel, da bi znal in

go in' odsakočil. Splav se je upognil, kakor da je ena sama tanka deska in Jože je naslednji hip videl, kako drče naravnost v sredino razpenjenega vodovirja pod jezom. Samo trenutek in že je voda brizgnila od vseh strani na splav, napolnila splavarjem čevlje in odtekla čez robove. Splav je zopet plaval na površini. Jože se še ni oddahnil, ko ga je silen sunek vrgel po splavu. Nemilo je z glavo butnil ob Mihov stožir. Ko se je ozrl, da bi uganil, kaj se je zgodilo, je ugledal očeta, kako se je ves moker preklinjajoč kobacal na splav. Sunek ga je bil vrgel v vodo.

(Dalje prihodnjč.)

Razni mali oglasi

Hotelske služkinje in čistilke

STALNO DELO DOBRE DELOVNE OKOLIŠČINE "Full" ali "part time," kakor želite, \$92.00 na mesec. Oglasite se EDGEMATER BEACH HOTEL v uposlovalnem uradu 5357 Sheridan Road

SLAMNIKARICE. Izkušene na Sturn. Velika naročila. Visoka plača. Pridite pripravljene za delo. Sebastian Hat Co., 844 W. Adams, 4th floor.

FIREMEN—KURJAČI za stoker kotel, nočno ali dnevno delo, dobra plača.

YELLOW CAB CO., 57 E. 21st Street.

"BUS BOYS"

STALNO DELO DOBRO DELOVNO STANJE Dobra plača—pridite še danes! Oglasite se

Edgewater Beach Hotel

v uposlovalnem uradu 5357 Sheridan Road

ZENE IN DEKLETA

za "STEAM TABLE" in "COUNTER WORK" Dobra plača in hrana. Uniforme preskrbljene.

Prijazno in prijateljsko delovno stanje.

Vprašajte v Chicago Post Office Canteen

New Post Office Bldg. 4th floor CANAL AND VAN BUREN

TISKARNA S.N.P.J.

—sprejema vsa—

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmernne, unifjako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY 2657-59 S. Lawndale Avenue . . . Chicago 23, Illinois TEL. ROCKWELL 4804

KUHARSKA KNJIGA: Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA STANE SEDAJ \$3.00

—Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani—

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi.

Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Naročite pri KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street New York 11, N. Y.